

Statsforvalteren i Trøndelag

Trööndelagen Staatehaaltoje

Vår dato:

18.10.2021

Vår ref:

2021/6024

Deres dato:

Deres ref:

NYE VEIER AS AVD PROSJEKTKONTOR E6
TRØNDELAGE
Kjøita 6
4630 KRISTIANSAND S

Saksbehandler, innvalgstelefon
Tore Haugen, +47 73199200

Utslippstillatelse for anleggsvirksomhet i forbindelse med utbygging av ny E6 mellom Ulsberg – Vindåsliene på strekningen Ulsberg-Toset.

Statsforvalteren fatter vedtak om gebyr på kr. 33.800-, for saksbehandlingen

Vi viser til søknad fra Nye Veier AS av 27.5.21.

Vedtak

Statsforvalteren i Trøndelag har gjennomgått søknaden og gir i medhold av forurensningsloven §§ 11 og 16 Nye Veier AS utslippstillatelse for anleggsvirksomhet i forbindelse med utbygging av ny E6 mellom Ulsberg – Toset i Rennebu kommune, inkludert utslipp fra driving av Tosetberg tunnelen.

Tillatelsen gjelder fra dags dato og forutsetter at alle nødvendige renseinstallasjoner er etablert og satt i drift før det starter aktivitet på anlegget (som kan medføre utslipp).

Det understrekes at all forurensning fra bedriften isolert sett er uønsket. Selv om utslipp holdes innenfor fastsatte utslippsgrenser, plikter bedriften å redusere utslippene så langt dette er mulig uten urimelige kostnader. Det samme gjelder utslipp av komponenter det ikke uttrykkelig er satt grenser for gjennom særskilte vilkår.

At forurensningen er tillatt, utelukker ikke erstatningsansvar for skade, ulemper eller tap forårsaket av forurensningen, jf. forurensningsloven § 56. I tillegg til de krav som følger av tillatelsen, plikter bedriften å overholde forurensningsloven og produktkontrollloven samt forskrifter som er hjemlet i disse lovene. Enkelte av forskriftene er nevnt i tillatelsen. For informasjon om øvrige regler som kan være aktuelle for bedriften, viser vi til Miljødirektoratets hjemmesider, www.miljodirektoratet.no/

Brudd på utslippstillatelsen er straffbart etter forurensningsloven §§ 78 og 79. Også brudd på krav som følger direkte av forurensningsloven og produktkontrollloven samt forskrifter fastsatt i medhold av disse lovene, er straffbart.

Endringer

Det kan foretas endringer i denne tillatelsen etter kriteriene i forurensningsloven § 18. Krav om

E-postadresse:
sftlpost@statsforvalteren.no
Sikker melding:
www.statsforvalteren.no/melding

Postadresse:
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Besøksadresse:
Strandveien 38, Steinkjer
Prinsens gt. 1, Trondheim

Telefon: 74 16 80 00
www.statsforvalteren.no/tl

Org.nr. 974 764 350

endring kan stilles fra både forurensningsmyndighetene og bedriften.

Endringer skal være basert på skriftlig saksbehandling og en tilstrekkelig utredning av de forhold som saken gjelder. Eventuell endringsøknad må derfor foreligge i god tid før endring ønskes gjennomført. Tillatelsen kan tilbakekalles eller endres 10 år etter dette vedtak, jfr. forurensningsloven § 18.

Vedtak om gebyr

Forurensningsforskriften kapittel 39 (gebyr til statskassen for arbeid med tillatelser og kontroll etter forurensningsloven) inneholder bestemmelser om gebyrsatser for arbeidet med utslippstillatelser og tilsyn. Bedriften er i brev fra Statsforvalteren av 13.8.21 varslet gebyr på kr. 33.800-, for saksbehandlingen, jf. forurensningsforskriften § 39-4. Det er ikke mottatt kommentarer på dette varselet.

Det betyr at bedriften skal betale et gebyr på kr. 33.800-, for saksbehandlingen. Faktura med innbetalingsblankett ettersendes fra Miljødirektoratet. Gebyret forfaller til betaling 30 dager etter fakturadato.

Vedtaket om gebyrsats kan påklages til Miljødirektoratet innen 3 uker etter at dette brev er mottatt, jf. forurensningsforskriftens § 41-5. Eventuell klage bør begrunnes og skal sendes Statsforvalteren. Klagen gis ikke oppsettende virkning, og det fastsatte gebyr må derfor betales i samsvar med ovenstående. Hvis direktoratet imøtekommer klagen, vil det overskytende beløp bli refundert

Saksframstilling

Nye Veier AS skal bygge ny E6 fra Ulsberg (Rennebu kommune) til Vindåsliene (Midtre Gauldal kommune). Veistrekningen er 25 km og skal i all hovedsak bygges som firefelts motorvei med fartsgrense 110 km/t. Traséen går stort sett i jomfruelig terreng. Prosjektet omfatter flere bruer og betongkonstruksjoner og det skal drives en tunnel.

Strekningen Ulsberg-Toset planlegges med oppstart av tunneldriving fra 1. november 2021. Beregnet drivetid av tunnelen er ca. 39 uker. Det foreligger en godkjent reguleringsplan for området fra 2019.

Tillatelsen omfatter anleggsvirksomhet langs veitraseen som kan føre til utslipp i vassdrag, inkludert etablering av midlertidige anleggsveier, graving og masseutskiftning av naturlige løsmasser og sprengning i dagsone mm. Utslipp av støv og støy er også omfattet av tillatelsen. Tillatelsen inkluderer også driving av en tunnel på strekningen.

Virksomheten opplyser at det skal sendes inn egne søknader for følgende aktiviteter:

- deponering av rene masser fra anleggsvirksomheten etter forurensningsloven § 11.
- disponering av bunnrenskmasser fra tunneldriving.
- søknad om tillatelse etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag i det aktuelle området.

Graving i forurenset grunn krever egen tillatelse.

Det har ikke kommet frem opplysninger i søknaden som tilsier at det er boliger som vil bli berørt av støy, støv og rystelser fra utbyggingen. Hvis dette likevel er tilfelle, må virksomheten oppfylle støykrav i hht. T-1442 (retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging) og utføre tiltak for å begrense støv.

Rettslig utgangspunkt

Forurensningsloven

Når Statsforvalteren vurderer om tillatelse til forurensende virksomhet skal gis, og eventuelt på hvilke vilkår, skal vi legge vekt på de forurensningsmessige ulempene ved tiltaket sammenholdt med fordeler og ulemper tiltaket for øvrig vil medføre, jf. forurensningsloven § 11 siste ledd. I vurderingen vil vi særlig ta i betraktning i hvilken grad den omsøkte virksomheten er akseptabel sett i lys av forurensningslovens formål og retningslinjer i §§ 1 og 2.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldlovens forvaltningsmål i §§ 4 og 5 ligger til grunn for Statsforvalterens myndighetsutøvelse. Videre skal prinsippene i §§ 8 til 12 om blant annet kunnskapsgrunnlag, føre-var-tilnærming og samlet belastning legges til grunn som retningslinjer når Statsforvalteren treffer beslutninger som berører naturmangfold.

Vannforskriften

Vannforskriften inneholder forpliktende miljømål om at myndighetene skal sørge for at alle vannforekomster skal oppnå god kjemisk og økologisk tilstand innen 2021 med mindre det er gitt unntak med hjemmel i forskriften § 9 eller § 10.

Forurensningsforskriften kapittel 36

EUs industriutslippsdirektiv (IED) er tatt inn i norsk rett i blant annet forurensningsforskriften kapittel 36 med vedlegg. Dette innebærer at Statsforvalteren skal sørge for at bedrifter med tillatelse til forurensende virksomhet bruker beste tilgjengelige teknikker (BAT) i den aktuelle bransjen og minst oppnår tilhørende utslippsnivåer (BAT-AEL) (innen 4 år etter at aktuelle BREF-dokument er vedtatt).

Nasjonalt prioriterte stoffer

Statsforvalteren har et mål om å kontinuerlig redusere utslipp av nasjonalt prioriterte stoffer (se vedlegg 1 i tillatelsen) slik at utslipp av slike stoffer er stanset innen 2020.

Høringsuttalelser til søknaden

Søknaden er lagt ut til offentlig gjennomsyn og sendt de aktuelle kommunene og berørte parter. Det er kommet inn kommentarer til søknaden fra Rennebu kommune.

Rennebu kommune

Kommunen forutsetter at reguleringsplanens bestemmelser følges og mener det må stilles krav i en eventuell utslippstillatelse som bidrar til å unngå forringelse i kvaliteten på elva Orkla. De mener det også må stilles krav til overvåking av utslippet og at det bør settes krav om måling av nitrogenforbindelser. Det må utføres tiltak for å hindre plastutslipp til vassdrag.

Her sier Nye Veier AS at problemet med nitrogen i ferskvann i hovedsak er knyttet til toksisk nivå av ammoniakk, ikke eutrofiering, og dette håndteres ved å justere pH-verdien. Det er derfor foreslått grenseverdi for pH.

Statsforvalterens vurdering av høringsuttalelser og begrunnelse for vedtaket

Utslipp til luft i anleggsperioden

Angående støv skal anbefalte retningslinjer i Miljøverndepartementets veileder for behandling av luftkvalitet i arealplanlegging, T-1520/2016, legges til grunn for anleggsfase og driftsfase.

Det stilles krav om at det skal utarbeides en plan for hvordan utslipp av støv skal begrenses i anleggsperioden. Dette blir spesielt viktig nær boliger og sentrumsområder.

Støy

Det har ikke kommet frem opplysninger i søknaden som tilsier at det er boliger/hytter som vil bli berørt av støy fra utbyggingen. Hvis dette likevel er tilfelle, må virksomheten oppfylle støykrav i hht. T-1442 (retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging og bestemmelser om anleggsvirksomhet).

Utslipp til vann

Anleggsarbeidet omfatter bl.a. etablering av midlertidige anleggsveier, graving og masseutskiftning av naturlige løsmasser og myr, sprengning i dagsone, sementarbeider mm. Arbeidet inkluderer også driving av en tunnel på strekningen. Alle disse aktivitetene kan medføre utslipp til vann.

Utslipp fra boring av tunnel regnes som den aktiviteten som kan medføre de største utslippene. Alt borevann skal derfor passere renseanlegg før utslipp.

Det skal også utføres tiltak for å begrense utslipp fra de andre aktivitetene, se vilkårsdelen pkt. 3 i vedlegg til tillatelsen.

Virksomheten har utført en vurdering av rensegrad for å sikre at utslippet ikke får negative effekter i resipienten.

Det søkes om et utslipp av partikler fra driving av tunnelen på 400 mg SS/l. Dette mener Nye Veier AS vil sikre at partikkelinnholdet i Orkla ikke får skadelige konsentrasjoner. Dette kan Statsforvalteren være enig med, men et utslipp i Orkla bør være lavest mulig mhp. alle parametere, også tungmetaller. Vi mener derfor at utslippet av partikler bør settes til 200 mg SS/l. Siden tungmetaller til en viss grad er partikkelbundet vil dette kravet også bidra til at tungmetallinnholdet reduseres.

Utslipp av nitrogen til vassdrag regnes generelt ikke som et problem mhp. eutrofiering. Det er ofte samtidig tilførsler av nitrogen og fosfor som kan gi økt plantevekst. Problemet med nitrogen i ferskvann er i hovedsak knyttet til toksisk nivå av ammoniakk. Det er derfor stilt krav til pH i utslippsvannet for å hindre dette.

Det skal utføres prøvetaking av utslippet fra tunnelen i hele anleggsperioden og det skal utarbeides et program for undersøkelser i vassdragene i samme periode.

I tillegg til steinstøv/jordpartikler kan avløpsvann fra driving av tunnel inneholde basisk vann ved bruk av sement i tunnelen og utslipp fra søl av olje. Renseanlegget for tunnelvann skal derfor i tillegg til fjerning av partikler, også bygges slik at evt. oljerester skal tas ut og at pH kan justeres ved behov.

Det kan også bli utslipp fra etablering av fyllinger, andre sementarbeider, riggområder og graving i masser. Her skal det utføres tiltak slik at utslipp fra disse aktivitetene ikke medfører skadelige utslipp av partikler, olje og evt. andre parametere. For alle aktivitetene som utføres på anlegget skal det gjøres tiltak for å begrense utslipp av plastrester.

Utslipp av sanitærvløpsvann fra boligrigg skal avklares med kommunen.

Utslippspunkt for driving av tunnel skal velges slik at innblandingen blir mest mulig effektiv

og skal avklares med kommunen med bakgrunn i deres kunnskap om fiskeforhold i vassdraget.

Slam fra renseinnretningene skal leveres godkjent mottak for slikt avfall.

I utgangspunktet skal det kun benyttes sementbaserte tetningsmidler. Dersom andre tetningsmidler benyttes, er det utbyggers ansvar å dokumentere eventuell miljørisiko før dette midlet kan benyttes.

Vurdering etter vannforskriften

Ifølge vannforskriften § 4-6 skal tilstanden i overflatevann og grunnvann beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og god kjemisk tilstand.

Vannforskriftens § 12 gir åpning for ny aktivitet eller nye inngrep som likevel i en liten grad kan påvirke tilstanden i resipienten negativt. Det kan tillates forringelse fra svært god til god økologisk tilstand forutsatt av visse vilkår er oppfylt.

Orkla - Innset-Bratset kraftverk (121-78-R)

Vannforekomsten er registrert som vanntype kalkfattig og klar i vann-nett. Miljømål for vannforekomsten er «godt økologisk potensial», som er definert som et fungerende akvatisk økosystem i denne vannforekomsten.

Det er utført bunndyrundersøkelser og trofiindeks begroingsalger. Ved prøvestasjonen ble det påvist svært god tilstand for bunndyr og god tilstand for begroingsalger oktober 2020. Resultater fra vannkjemi utført ved prøvestasjon viser noe forhøyete verdier av jern og aluminium, men lave verdier av andre metaller, PAH'er og oljeforbindelser. Normal pH ligger på rundt 7,4 og det er registrert lave verdier av suspendert stoff (< 2 mg/l).

De øvrige vassdragene

Det er også noen andre mindre bekker i området som kan bli påvirket av anleggsvirksomheten (ikke utslipp fra tunneldriving).

På grunn av svært bratt terreng ned mot Orkla er det ikke mulig for laksefisk å vandre opp i noen av bekkene som kan bli berørt i dette området.

Undersøkelser utført 2019-2020 viser at det er hovedsakelig god tilstand for bunndyr i undersøkte bekker i vannforekomsten. Foreløpige resultater viser at bekkefeltet generelt har god tilstand for næringssalter, noe forhøyete verdier av arsen og jern og påvist labilt aluminium. Resultatene stemmer bra med hva som er registrert i Vann-nett. I Jønnåa var det ikke påvist noe forhøyete verdier av metaller eller organiske miljøgifter. Det ble registrert én moderat verdi av labilt aluminium og nitrogen i prøvetakingsperioden. pH lå på rundt 7,1-7,4 og det ble registrert lave verdier av suspendert stoff (< 2 mg/l).

Virksomheten det her søkes om tillatelse for er vurdert til ikke å komme innunder unntaksbestemmelsene i vannforskriften § 12. Statsforvalteren vurderer det slik at tiltaket er av en slik art at det er mulig å rense utslipp fra aktiviteten slik at bestemmelsen i § 4 i vannforskriften kan overholdes. Bedriften skal utføre prøvetaking av utslippet og av resipientene for å se om det er noe påvirkning av tilstanden i elva.

Økologisk tilstand i vassdragene skal ikke forringes, og det skal iverksettes tiltak som hindrer nedslamming og avrenning til vassdrag.

Prinsippene i naturmangfoldloven

Ifølge naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Nedenfor følger en vurdering av tiltaket iht. lovens retningslinjer.

§ 8 – kunnskapsgrunnlaget

Orkla ble utpekt som nasjonalt laksevassdrag av Stortinget i 2007 (St.prp. nr. 32 [2006-2007]). Formålet med ordningen med nasjonale laksevassdrag og laksefjorder er å gi et utvalg på om lag 50 av de viktigste laksebestandene i Norge særlig beskyttelse. Laksebestandene som omfattes av ordningen skal beskyttes mot inngrep og aktiviteter i vassdragene, og i de nærliggende fjord- og kystområdene.

Orkla er lakseførende fra Orkdalsfjorden og opp til Stoin i Rennebu kommune, ca. 4 km oppstrøms Bratset kraftverk. Elva preges av varierende hydromorfologi med både bratte stryk med store blokker i elvebunnen, avbrutt av store sakteflytende kulper og høler med finere substrat i elvebunnen, til meget sakteflyende og dyp med finkornet grus, sand og mudder i elvebunnen.

I forbindelse med vannkraftreguleringer gjennomføres det jevnlig undersøkelser av laks i Orkla. På strekningen fra vandringshinderet ved Stoin ned til Bratset kraftverk er det registrert store områder med grovt substrat som egner seg for større lakseunger og som standplass for voksen gytefisk. I ungfiskundersøkelser gjennomført i perioden 2008-2011 ble det funnet gode tettheter av eldre lakse- og ørretunger på strekningen, mens tettheten av årsyngel var noe mer variabel.

På grunn av svært bratt terreng ned mot Orkla er det ikke mulig for laksefisk å vandre opp i noen av bekkene som blir berørt i delområde 1, inkludert Jønnåa. Det er heller ingen innsjøer lenger opp i bekkene, som kan bidra med fisk som slipper seg ned fra oppstrøms områder. Mangel på innsjøer innebærer at bekkene heller ikke har stor verdi for ål, selv om de skulle være i stand til å klatre opp i bekkene. Det er ingen registrerte naturverdier i Jønnåa nedstrøms ny E6 og før utløp til Orkla.

Vi kan ikke se at det er rimelig å kreve mer kunnskap om naturmangfoldet før en beslutning fattes. Etter Statsforvalterens vurdering oppfylder kunnskapsgrunnlaget de krav som stilles i naturmangfoldloven § 8.

Kontinuerlig overvåking av kjemiske parametere (suspendert stoff, pH med mer) vil hele tiden gi grunnlag for å vurdere eventuell påvirkning fra utslippet.

§ 9 – føre-var-prinsippet

Bedriften skal lage et prøveprogram for utslipp til vann. Ved at utslippene følges opp med undersøkelser og målinger, vil det være mulig å stille krav til ytterligere tiltak ved behov. Med bakgrunn i dette mener vi at risikoen for irreversibel skade på naturmangfoldet i vannforekomsten over tid skal være liten.

§ 10 – samlet belastning

Tiltakene gjennomføres oppstrøms dagens anadrome strekning i alle vassdragene. Det vurderes at tiltaket vil medføre noe økt belastning på bekkene i anleggsfasen. Påvirkninger kan ramme dagens kantvegetasjon, men vi vurderer at hovedfokus må være i forhold til å minimere tilførsler til vassdrag i anleggsfasen og etter ferdigstilling.

§ 11 – kostnadene ved miljøforringelse

Det er tiltakshaver som skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder. Bedriften må derfor følge opp utslippet med målinger av sentrale parametere. Hvis det viser seg at belastningen fra driften blir for stor, må bedriften ta kostnadene med forbedringstiltak, evt. ekstra rensetrinn.

§ 12 – miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Det skal tas utgangspunkt i driftsmetoder, teknikk og lokalisering som ut fra en tidligere, nåværende og framtidig bruk av naturmangfoldet og økonomiske forhold gis de beste samfunnsmessige resultatene.

For øvrig skal anlegget drives i samsvar med opplysninger gitt i søknaden.

Risikovurdering

I henhold til forurensningsloven og forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) er det utbyggers ansvar å gjennomføre en miljørisikovurdering av utslippene, samt dokumentere at eventuelle utslipp fra virksomheten ikke fører til skade eller ulempe for omgivelsene.

Konklusjon

Statsforvalteren har vurdert saken slik at det kan gis tillatelse for den omsøkte virksomheten. Krav om maksverdier for partikler og overvåking av utslippet gjør det mulig å kreve ytterligere rensing ved behov. Med bakgrunn i dette mener vi at risikoen for irreversibel skade på naturmangfoldet i vannforekomsten over tid skal være liten.

Bedriften må likevel ha en plan klar for å redusere evt. ulemper som følge av driften.

Frister

Tabellen nedenfor gir oversikt over frister for gjennomføringen av tiltak som tillatelsen krever:

Tiltak	Frist	Vilkår nr.
Innarbeide kravene i tillatelsen i bedriftens internkontrollsystem	Innen driftsstart på anlegget	2.6
Etablere renseanlegg og andre tiltak for å hindre utslipp fra anleggsarbeidet	Innen det uføres arbeid som kan medføre utslipp til vann	3
Sende inn program for prøvetaking av utslippsvann og overvåking i vassdraget	Innen driftsstart på anlegget	11
Rapportering til Statsforvalteren	1.3 hvert år i anleggsperioden	11.3
Utarbeide driftsinstruks for de ulike rensetrinnene/tiltakene	Innen det uføres arbeid som kan medføre utslipp til vann	3.5
Utarbeide en miljørisikoanalyse for sin virksomhet	Innen driftsstart på anlegget	10.2

Klageadgang

Tillatelsen kan påklages til Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen tre uker fra avgjørelsen er mottatt. Eventuell klage skal angi det vedtak det klages over, og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes og sendes om Statsforvalteren.

Med hilsen

Marit Lorvik (e.f.)
seksjonsleder
Klima- og miljøavdelingen

Tore Haugen
senioringeniør
Klima- og miljøavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Rennebu kommune Myrveien 1 Berkåk 7391 RENNEBU

Nye Veier AS

Utslippstillatelse for anleggsvirksomhet i forbindelse med anleggsarbeider på E6 langs strekningen Ulsberg – Toset i Rennebu kommune

gitt i medhold av lov om vern mot forurensninger og om avfall av 13. mars 1981 nr. 6, § 11, jfr. § 16 og lakse- og innlandsfiskeloven § 7, forskrift om fysiske tiltak i vassdrag. Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger gitt i søknad samt opplysninger framkommet under behandling av søknaden. Endringer som virksomheten ønsker å foreta i forhold til dette, det være seg med hensyn til utslippspunkt eller renseutstyr, må være klarert med Statsforvalteren på forhånd.

Dersom hele eller deler av tillatelsen ikke er tatt i bruk innen 4 år etter at tillatelsen er gitt, skal bedriften sende Statsforvalteren en redegjørelse for virksomhetens omfang slik at Statsforvalteren kan vurdere evt. endringer i tillatelsen.

Informasjon om ansvarlig enhet

Navn	Nye Veier AS
Gate/postboks	Tangen 76
Poststed	0216 Oslo
Kommune og fylke	Kristiansand
Org. nummer	

Statsforvalterens referanser

Tillatelsesnummer	Anleggsnummer	Anleggsaktivitet
		Anleggsvirksomhet

Tillatelse gitt: 18.10.21

Marit Lorvik (e.f)
Seksjonsleder
Klima- og miljøavdelingen

Tore Haugen
Senioringeniør
Klima- og miljøavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

1. Tillatelsens ramme

Nye Veier AS gis tillatelse til midlertidig utslipp i anleggsfasen i forbindelse med ny E 6 på strekningen Ulsberg - Toset i Rennebu kommune. Dette omfatter utslipp fra tunneldriving, gravearbeider og avløp fra riggområder. Utslipp av sanitæravløpsvann skal avklares med kommunal myndighet.

2. Generelle vilkår

2.1 Utslippsbegrensninger

De utslippskomponenter fra virksomheten som er antatt å ha størst miljømessig betydning, er uttrykkelig regulert gjennom spesifikke vilkår i denne tillatelsen. Utslipp som ikke er uttrykkelig regulert på denne måten, er omfattet av tillatelsen så langt opplysninger om slike utslipp ble fremlagt i forbindelse med saksbehandlingen eller må anses å ha vært kjent på annen måte da vedtaket ble truffet. Dette gjelder likevel ikke utslipp av prioriterte miljøgifter oppført i vedlegg 1. Utslipp av slike komponenter er bare omfattet av tillatelsen dersom dette framgår uttrykkelig av vilkårene eller de er så små at de må anses å være uten miljømessig betydning.

2.2 Plikt til å overholde grenseverdier

Alle grenseverdier skal overholdes innenfor de fastsatte midlingstider. Variasjoner i utslippene innenfor de fastsatte midlingstidene skal ikke avvike fra hva som følger av normal drift i en slik grad at de kan føre til økt skade eller ulempe for miljøet.

2.3 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig

All forurensning fra bedriften, herunder utslipp til luft og vann, samt støy og avfall, er isolert sett uønsket. Selv om utslippene holdes innenfor fastsatte utslippsgrenser, plikter bedriften å redusere sine utslipp, herunder støy, så langt dette er mulig uten urimelige kostnader. Plikten omfatter også utslipp av komponenter det ikke gjennom vilkår er satt uttrykkelig grenser for, se nedenfor.

For produksjonsprosesser der utslippene er proporsjonale med produksjonsmengde, skal eventuell reduksjon av produksjonsnivået i forhold til det som er lagt til grunn i forbindelse med saksbehandlingen, medføre en tilsvarende reduksjon i utslippene.

2.4 Plikt til forebyggende vedlikehold

For å holde de ordinære utslipp på et lavest mulig nivå og for å unngå utilsiktede utslipp skal bedriften sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan ha utslippsmessig betydning. System/rutiner for vedlikehold av slikt utstyr skal være dokumentert. (Jfr. Internkontrollforskriften § 5 punkt 7¹)

2.5 Tiltak ved økt forurensningsfare

Dersom det som følge av unormale driftsforhold eller av andre grunner oppstår fare for økt forurensning, plikter bedriften å iverksette de tiltak som er nødvendige for å eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren, herunder om nødvendig å redusere eller innstille driften.

Bedriften skal så snart som mulig informere Statsforvalteren om unormale forhold som har eller kan få forurensningsmessig betydning. Akutt forurensning skal varsles iht. vilkår nedenfor.

¹ Systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter – forskrift av 06.12.1996 nr. 1127 (Internkontrollforskriften)

2.6 Internkontroll

Bedriften plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til gjeldende forskrift om dette². Internkontrollen skal blant annet sikre og dokumentere at bedriften overholder krav i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven og relevante forskrifter til disse lovene. Bedriften plikter å holde internkontrollen oppdatert.

Bedriften plikter til enhver tid å ha oversikt over alle forhold som kan medføre forurensning og kunne redegjøre for risikoforhold.

3. Utslipp til vann

3.1 Utslipp fra borevann i forbindelse med driving av tunnel

Utslippspunkt

Utslipp til vassdrag skal føres ut i resipienten på en slik måte at det fører til maksimal innblanding og fortykning av utslippet. Eksakt utslippspunkt skal gjøres ut fra en vurdering av gyteområder og oppvekstforhold for fisk.

Grenseverdier

Utslipp til vassdrag (Orkla)

- Renset utslipp målt i suspendert stoff (SS) skal ikke overstige 200 mg/l
- Det skal legges til rette for avbøtende tiltak hvis utslippsvannet fra tunneldrivingen har høy pH slik at man unngår dannelse av toksisk NH_3 i resipienten.
- For tungmetaller, pH og PAH skal utslippet ikke overstige følgende grense:

Komponent	Grense i mikrogram (μg) pr. liter
Bly (Pb)	30
Kobber (Cu)	150
Sink (Zn)	150
Krom (Cr)	150
Nikkel (Ni)	150
PAH	3
Olje (mg/l)	10
pH	6,5-8,5

Verdiene for tungmetaller og PAH er satt ut fra hva som er målt i ordinært overvann og er noe lavere enn krav som settes til industrien for disse parameterne. *Hvis utslippet likevel medfører problemer i elva må det påregnes ytterligere tiltak for å hindre dette.*

3.2 Utslipp fra riggområder

Avløp fra verkstedrigg/vaskeplass skal minimum renses i oljeutskiller. Avløp fra bolig/kontorrigg skal avklares med kommunal myndighet.

Når det gjelder riggplasser skal entreprenører iverksette tiltak for å hindre utslipp, søl, uhell og spredning av olje, drivstoff og annen forurensning til løsmasser, grunn og resipienter.

² Systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter – forskrift av 06.12.1996 nr. 1127 (Internkontrollforskriften)

Riggplass hvor det er tilrettelagt for spyling og rengjøring av maskiner og med verksted skal ha oppsamling av vaskevann og overvann som skal renses før utslipp.

3.3 Deponering av stein – og jordmasser

Det skal sendes inn egen søknad om evt. deponering av jord- og steinmasser.

3.4 Arbeid i dagsoner (sprenging, utgraving, betongarbeider mm) og etablering av fyllinger

Dette arbeidet skal utføres på en slik måte at det medfører minst mulig utslipp til vassdrag som følge av arbeidet. Om nødvendig må det bygges avskjærende grøfter, sedimentasjonsbasseng eller liknende tiltak.

Det skal sikres at avrenning fra evt. myrvann blir tilstrekkelig oksidert gjennom tilstrekkelig oppholdstid i sedimenteringsløsning før utslipp til vassdrag. Hvis overvåkning viser lav pH i vassdrag skal pH-justerende tiltak iverksettes.

Betongarbeid skal ikke utføres med fare for store regnskylt samme dag som støpen er gjort (der det er fare for utslipp til vassdrag).

Det skal ikke foregå utslipp av vann fra betongarbeid direkte til vassdrag. Vask av betongutstyr og betongbil tillates ikke i anleggsområdet med fare for utslipp til vassdrag.

3.5 Drift av renseanlegg og andre tiltak som skal utføres for å begrense utslipp til elva

Det skal utarbeides nødvendige driftsinstruksjoner for de ulike rensetrinnene/tiltakene i pkt. 3.1-3.4 ovenfor. Dette skal bl.a. omfatte ettersyn og tømning av sedimenteringsbasseng og oljeutskillere. For alle aktiviteter skal det utføres tiltak for å hindre at plast kan gå ut i vassdraget.

For øvrig skal arbeidene utføres i samsvar med søknaden av 27.5.21.

Bedriften skal sende inn et overvåkingsprogram for utslipp av borevann og for overvåking av berørte vassdrag. Dette skal bl.a. inkludere kontinuerlig overvåking av nøkkelparametere for å sikre at renseanlegget fungerer optimalt og at tilstanden i resipientene ikke medfører skadelige nivåer for fisk og annet liv, se pkt. 11 under.

4. Grunnforurensning

Virksomheten skal ikke medføre utslipp til grunn eller grunnvann som kan medføre skader eller ulemper for miljøet.

Bedriften plikter å gjennomføre forebyggende tiltak som skal hindre utslipp til grunn og grunnvann. Bedriften plikter videre å gjennomføre tiltak som er egnet til å begrense miljøvirkningene av et eventuelt utslipp til grunn og grunnvann. Utstyr og tiltak som skal forhindre utslipp til grunn og grunnvann eller hindre at eventuelle utslipp medfører skade eller ulempe for miljøet, skal overvåkes og vedlikeholdes regelmessig. Plikten etter dette avsnittet gjelder tiltak som står i et rimelig forhold til de skader og ulemper som skal unngås.

Bedriften skal holde løpende oversikt over eventuell eksisterende forurenset grunn på bedriftsområdet og forurensete sedimenter utenfor, herunder faren for spredning, samt vurdere behovet for undersøkelser og tiltak. Er det grunn til å anta at undersøkelser eller andre tiltak vil være nødvendig, skal forurensningsmyndigheten varsles om dette.

Terrenginngrep som kan medføre fare for at forurensning i grunnen sprer seg, må ha godkjent tiltaksplan etter forurensningsforskriften kapittel 2, eventuelt tillatelse etter forurensningsloven.

5. Kjemikalier

Med kjemikalier menes her kjemiske stoffer og stoffblandinger som brukes i virksomheten, både som råstoff i prosess og som hjelpekjemikalier, for eksempel begroingshindrende midler, vaskemidler, hydraulikkvæsker og brannbekjempningsmidler.

For kjemikalier som benyttes på en slik måte at det kan medføre fare for forurensning, skal bedriften dokumentere at den har foretatt en vurdering av kjemikalienes helse- og miljøegenskaper på bakgrunn av testing eller annen relevant dokumentasjon, jf. også punkt 2.6 om internkontroll.

Bedriften plikter å etablere et dokumentert system for substitusjon av kjemikalier. Det skal foretas en løpende vurdering av faren for skadelige effekter på helse og miljø forårsaket av de kjemikalier som benyttes, og av om alternativer finnes. Skadelige effekter knyttet til produksjon, bruk og endelig disponering av produktet, skal vurderes. Der bedre alternativer finnes, plikter bedriften å benytte disse så langt dette kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe.³

Stoffer alene, i stoffblandinger og/eller i produkter, skal ikke framstilles, bringes i omsetning, eller brukes uten at de er i overensstemmelse med kravene i REACH-regelverket.⁴

6. Avfall

6.1 Nærings- og husholdningsavfall

Næringsavfall og husholdningsavfall skal leveres til godkjent avfallsbehandling. Åpen brenning av avfall er ikke tillatt. Deponi av rene masser skal godkjennes av kommunen og Statsforvalteren. Denne tillatelsen griper ikke inn i kommunens rett til å kreve inn avgifter eller å stille spesielle krav til avfallsets sammensetning.

6.2 Farlig avfall

Farlig avfall kan ikke fortynnes med den virkning at det blir regnet som ordinært avfall. Ulike typer farlig avfall kan ikke sammenblandes hvis dette kan medføre fare for forurensning eller skape problemer for den videre håndteringen av avfallet. Farlig avfall kan heller ikke blandes sammen med annet avfall, med mindre det letter den videre behandlingen av det farlige avfallet og dette gir en miljømessig minst like god løsning.

Farlig avfall skal deklarerer ved levering gjennom bruk av www.avfallsdeklarerer.no/. Farlig avfall skal ikke lagres lenger enn 12 måneder før viderelevering.

Olje og oljeholdig slam fra renseinnretninger skal leveres godkjent mottaker for slikt avfall. Slam fra sandfang og sedimenteringsbasseng skal leveres godkjent mottaker for slikt avfall.

7. Støy

³ Jf Produktkontrollloven av 11.06.1979 nr. 79 § 3a

⁴ Jf Produktkontrollloven av 11.06.1979 nr. 79 § 3a

Følgende støybegrensninger for berørte boliger og annen støyømfintlig bebyggelse gjelder for prosjektet:

Bygningstype	Støykrav på dagtid (LpAeq12h 07-19)	Støykrav på kveld (LpAeq4h 19-23) eller søn-/helligdag (LpAeq16h 07-23)	Støykrav på natt (LpAeq8h 23-07)
Boliger, sykehus, institusjoner mv.	60	55	45
Skoler, barnehager	55 i brukstid		

Støyende drift og aktiviteter bør normalt ikke forekomme om natten hvis noen av de aktuelle bygningstypene blir berørt av aktiviteten.

Det skal utarbeides en varslingsplan for naboer som blir utsatt for vesentlig støy. Denne skal minst omfatte punktene som er nevnt i pkt. 6.3 i T-1442/2021 (Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging).

8. Støv

Hvis det oppstår problemer med støv for boliger, hytter eller andre berørte parter skal det utføres renhold og støvdemping på anleggsområdet/-veier og kjøretøy.

9. Tetningsarbeider i tunnelen

Dersom det skal brukes kjemiske tetningsmidler som kan medføre en miljørisiko for miljøet, skal det gjennomføres en miljørisikovurdering som skal forelegges forurensningsmyndighetene før dette kan brukes.

10. Forebyggende og beredskapsmessige tiltak mot akutt forurensning

10.1 Lagertanker for kjemikalier/oljeprodukt

Det skal utføres nødvendige sikringstiltak rundt lagertanker for kjemikalier/oljeprodukt.

10.2. Miljørisikoanalyse

Bedriften skal gjennomføre en miljørisikoanalyse av sin virksomhet. Bedriften skal vurdere resultatene i forhold til akseptabel miljørisiko. Potensielle kilder til akutt forurensning av vann, grunn og luft skal kartlegges. Miljørisikoanalysen skal dokumenteres og skal omfatte alle forhold ved virksomheten som kan medføre akutt forurensning med fare for helse- og/eller miljøskader inne på bedriftens område eller utenfor. Ved modifikasjoner og endrede produksjonsforhold skal miljørisikoanalysen oppdateres.

Bedriften skal ha oversikt over de miljøressurser som kan bli berørt av akutt forurensning og de helse- og miljømessige konsekvenser slik forurensning kan medføre.

10.3. Forebyggende tiltak

På basis av miljørisikoanalysen skal bedriften iverksette risikoreducerende tiltak. Både sannsynlighetsreducerende og konsekvensreducerende tiltak skal vurderes. Bedriften skal ha en oppdatert oversikt over de forebyggende tiltakene.

10.4. Etablering av beredskap

Bedriften skal, på bakgrunn av miljørisikoanalysen og de iverksatte risikoreduserende tiltakene, om nødvendig, etablere og vedlikeholde en beredskap mot akutt forurensning. Beredskapen skal være tilpasset den miljørisikoen som virksomheten til enhver tid representerer. Beredskapen mot akutt forurensning skal øves minimum en gang pr. år.

10.5. Varsling av akutt forurensning

Akutt forurensning eller fare for akutt forurensning skal varsles i henhold til gjeldende forskrift⁵. Bedriften skal også så snart som mulig underrette Statsforvalteren i slike tilfeller.

11. Utslippskontroll og rapportering til Statsforvalteren

11.1. Utslippskontroll

Bedriften skal gjennomføre målinger av utslipp til vann. Målinger omfatter prøvetaking, analyse og/eller beregning.

Målinger skal utføres slik at de blir representative for virksomhetens faktiske utslipp. Det innebærer at prøvene skal tas ved full produksjon på anlegget og med jevne mellomrom gjennom året.

Måleprogrammet skal beskrive både prøvetaking, analyse og/eller beregning, herunder:

- prøvetakings- og analysemetode
- valg av måleperioder
- beregningsmodeller og utslippsfaktorer som benyttes
- beregning av usikkerhet i målingene for de parameterne som er uttrykkelig regulert gjennom spesifikke utslippsgrenser
[Usikkerhetsberegningene skal følge standard og bør første gang utarbeides av uavhengig konsulent.]

Bedriften er ansvarlig for at metoder og utførelse er forsvarlig kvalitetssikret bl.a. ved å

- utføre målingene etter Norsk standard. Dersom det ikke finnes, kan internasjonal eller utenlandsk standard benyttes.
- bruke akkrediterte laboratorier / tjenester når prøvetaking og analyse utføres av eksterne
- kvalitetssikre egne analyser ved å delta i ringtester
- kvalitetssikre egne målinger jevnlig ved verifisering av uavhengig tredjepart
- redusere usikkerheten ved målingene mest mulig

Måleprogram for utslipp til vann (gjelder alle aktiviteter med punktutslipp) sendes Statsforvalteren innen driftsstart på anlegget.

11.2 Overvåking av resipient

Bedriften skal måle tilstanden i resipienten.

Vannet i resipienten skal kartlegges og klassifiseres etter *Veileder 02:2018 Klassifisering av miljøtilstand i vann* fra Direktoratgruppen for gjennomføring av vanndirektivet eller andre/nyere nasjonale standarder.

⁵ Forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning av 09.07.1992, nr. 1269

Forslag til program for overvåking av resipient sendes Statsforvalteren innen driftsstart. Et slikt program skal også inneholde hvordan personell skal varsles ved overskridelser av parametere som måles kontinuerlig.

Bedriften kan også etter pålegg fra Statsforvalteren måtte betale for en representativ del av kostnadene ved en resipientundersøkelse (enkelstående eller vedvarende program) i et litt større område der anlegget er plassert.

11.3. Rapportering til Statsforvalteren

Bedriften skal sende inn årsrapport til Statsforvalteren innen 1. mars fram til prosjektet er ferdig. Dette skal minst omfatte utslipp fra anlegget, resultat fra overvåking i resipient, disponering av avfall og eventuelle avvik i forhold til utslippstillatelsen.

12. Utskifting av utstyr

Dersom det skal foretas utskifting av utstyr i virksomheten som gjør det teknisk mulig å motvirke forurensninger på en vesentlig bedre måte enn da tillatelsen ble gitt, skal Statsforvalteren på forhånd gis melding om dette.

All utskifting av utstyr skal baseres på at de beste tilgjengelige teknikker med sikte på å motvirke forurensning skal benyttes.

13. Eierskifte

Hvis bedriften overdras til ny eier, skal melding sendes Statsforvalteren annen så snart som mulig og senest én måned etter eierskiftet.

14. Nedleggelse

Hvis et anlegg blir nedlagt eller en virksomhet stanser for en lengre periode, skal eieren eller brukeren gjøre det som til enhver tid er nødvendig for å motvirke fare for forurensninger. Hvis anlegget eller virksomheten kan medføre forurensninger etter nedleggelsen eller driftsstansen, skal det i rimelig tid på forhånd gis melding til Statsforvalteren annen.

Statsforvalteren kan fastsette nærmere hvilke tiltak som er nødvendig for å motvirke forurensning. Statsforvalteren kan pålegge eieren eller brukeren å stille garanti for dekning av framtidige utgifter og mulig erstatningsansvar.

Ved nedleggelse eller stans skal bedriften sørge for at råvarer, hjelpestoff, halvfabrikat eller ferdig vare, produksjonsutstyr og avfall tas hånd om på forsvarlig måte, herunder at farlig avfall håndteres i henhold til gjeldende forskrift⁶. De tiltak som treffes i denne forbindelse, skal rapporteres til Statsforvalteren innen 3 måneder etter nedleggelse eller stans. Rapporten skal også inneholde dokumentasjon av disponeringen av kjemikalierester og ubrukte kjemikalier og navn på eventuell(e) kjøper(e).

Ved nedleggelse av en virksomhet skal den ansvarlige sørge for at driftsstedet settes i miljømessig tilfredsstillende stand igjen.

⁶ Avfallsforskriftens kapittel 11 om farlig avfall

Dersom virksomheten ønskes startet på nytt, skal det gis melding til Statsforvalteren i god tid før start er planlagt.

15. Tilsyn

Bedriften plikter å la representanter for forurensningsmyndigheten eller de som denne bemyndiger, føre tilsyn med anleggene til enhver tid.

VEDLEGG 1

Liste over prioriterte miljøgifter, jf. punkt 2.1.

Utslipp av slike komponenter er bare omfattet av tillatelsen dersom dette framgår gjennom uttrykkelig regulering i vilkårenes pkt. 3 til 13.

Metaller og metallforbindelser:

	Forkortelser
Arsen og arsenforbindelser	As og As-forbindelser
Bly og blyforbindelser	Pb og Pb-forbindelser
Kadmium og kadmiumforbindelser	Cd og Cd-forbindelser
Krom og kromforbindelser	Cr og Cr-forbindelser
Kvikksølv og kvikksølvforbindelser	Hg og Hg-forbindelser

Organiske forbindelser:

Bromerte flammehemmere	Vanlige forkortelser
Penta-bromdifenyleter (difenyleter, pentabromderivat)	Penta-BDE
Okta-bromdifenyleter (defenyleter, oktabromderivat)	Okta-BDE, octa-BDE
Deka-bromdifenyleter (bis(pentabromfenyl)eter)	Deka-BDE, deca-BDE
Heksabromcyclododekan	HBCDD
Tetrabrombisfenol A (2,2',6,6'-tetrabromo-4,4'-isopropyliden difenol)	TBBPA

Klorerte organiske forbindelser

1,2-Dikloreten	EDC
Klorerte dioksiner og furaner	Dioksiner, PCDD/PCDF
Heksaklorbenzen	HCB
Kortkjedete klorparafiner C ₁₀ -C ₁₃ (kloralkaner C ₁₀ -C ₁₃)	SCCP
Mellomkjedete klorparafiner C ₁₄ -C ₁₇ (kloralkaner C ₁₄ -C ₁₇)	MCCP
Klorerte alkylbenzener	KAB
Pentaklorfenol	PCF, PCP
Polyklorerte bifenyler	PCB
Triklorbenzen	TCB
Tetrakloreten	PER
Triklloreten	TRI
Trikloran (2,4,4'-Triklor-2'-hydroksydifenyleter)	TCS
Tris(2-kloretyl)fosfat	TCEP

Enkelte tensider

Ditalg-dimetylammoniumklorid	DTDMAC
Dimetyldioktadekylammoniumklorid	DSDMAC
Di(hydrogenert talg)dimetylammoniumklorid	DHTMAC

Nitromuskforbindelser

Muskxylen

Alkylfenoler og alkylfenoletoksyler

Nonylfenol og nonylfenoletoksyler	NF, NP, NFE, NPE
Oktylfenol og oktylfenoletoksyler	OF, OP, OFE, OPE
4-heptylfenoler (forgrenet og rettkjedet)	4-HPbl
4-tert-pentylfenol	4-t-PP
4-tert-butylfenol	4-t-BP
Dodecylfenol m. isomerer	DDP
2,4,6 tri-tert-butylfenol	TTB-fenol

Per- og polyfluorerte alkylforbindelser (PFAS)

Perfluoroktansulfonat (PFOS) og forbindelser som inneholder PFOS	PFOS, PFOS-relaterte forbindelser
Perfluorheksansulfonsyre (PFHxS) og forbindelser som inneholder PFHxS	PFHxS, PFHxS-relaterte forbindelser
	PFOA
Perfluoroktansyre	
Langkjedete perfluorerte karboksylsyrer C9-PFCA - C14-PFCA	PFNA, PFDA, PFUnDA, PFDODA, PFTrDA, PFTeDA

Tinnorganiske forbindelser

Tributyltinnforbindelser	TBT
Trifenyltinnforbindelser	TFT, TPT
Dibutyltinnforbindelser	DBT
Dioktyltinnforbindelser	DOT

Polysykliske aromatiske hydrokarboner

PAH

Ftalater

Dietylheksylftalat (bis(2-etylheksyl)ftalat)	DEHP
Benzylbutylftalat	BBP
Dibutylftalat	DBP
Diisobutylftalat	DIBP

Bisfenol A

BPA

Siloksaner

Dodekametylisykloheksasiloksan	D6
Dekametylisyklopentasiloksan	D5
Oktametylisyklotetrasiloksan	D4

Benzotriazolbaserte UV-filtre

2-Benzotriazol-2-yl-4,6-di-tert-butylphenol	UV-320
2,4-di-tert-butyl-6-(5-chlorobenzotriazol-2-yl)phenol	UV-327

2-(2H-benzotriazol-2-yl)-4,6-ditertpentylphenol

UV-328

2-(2H-Benzotriazol-2-yl)-4-(tert-butyl)-6-(sec-butyl)phenol

UV-350
